

Nr 22.

Av herr Sandegård, om anslag till fullbordande av kraftstationen vid Lilla Edet m. m.

Riksdagen anvisade 1922 av medel för arbetslöshetens bekämpande för fortsättande av arbetena med utbyggande av kraftstationen vid Lilla Edet »intill ett belopp av högst 3,5 miljoner kronor». Därvid förutsattes, att för de vid ifrågavarande arbete anställda arbetarna en viss reduktion i arbetslönen skulle äga rum. Ur statsutskottets utlåtande (nr 17 A), som av riksdagen lämnades utan erinran, må av motiveringen här anföras:

»Då det ifrågavarande arbetet till väsentlig del har karaktären av nödhjulsarbete, synes det utskottet skäligt, att även en viss reduktion i arbetslönen äger rum. Ett dylikt förfarande står också i överensstämmelse med de grunder för utmätande av lönerna vid kommunikationsverkens arbeten för bekämpande av arbetslösheten, som av departementschefen i propositionen nr 158 vid 1921 års riksdag angåvos. Departementschefen uttalade nämligen såsom sin åsikt i frågan, att i de fall, där arbetena i avsevärd grad kunde betraktas såsom nödhjulsarbeten, torde, liksom vid övriga sådana arbeten i regel plägade ske, lägre arbetslöner än de i allmänhet vid verkens byggnader gällande böra tillämpas, ehuru frihet borde finnas att laga efter omständigheterna. Detta departementschefens uttalande lämnades av riksdagen utan erinran.»

I Bilaga till 1924 års statsverksproposition, Utgifter för kapitalökning (sid. 80) återges K. Vattenfallsstyrelsens den 29 september 1923 till regeringen ingivna hemställan om beviljande för färdigbyggandet av nämnda kraftstation av ett ytterligare anslag å kronor 500,000. Av Vattenfallsstyrelsens skrivelse meddelas följande utdrag: »Med förmålan, att styrelsen vid arbetet tillämpat en viss reduktion i arbetslöner, anför styrelsen vidare följande: Då under innevarande sommar arbetslösheten hastigt minskade och arbetarna till följd därav framställde sådana anspråk på höjning av de utgående avlöningarna, som Vattenfallsstyrelsen icke ansåg sig kunna bifalla, utbröt strejk under juni månad. Sannolikt kommer Vattenfallsstyrelsen vid arbetets återupptagande att få betala något högre löner än förut. Följden härav liksom av den genom arbetsnedläggelsen förorsakade förlängningen av arbetstiden kommer givetvis att bliva en viss ökning av den totala kostnaden. Huruvida denna ändock kan komma att rymmas inom förut angivna totalbelopp, 13,850,000 kronor, är så mycket svårare att uppgiva, som ännu mycket avsevärda delar av arbetet återstå, och man kan icke förutsäga, huru långvarig den pågående arbetskonflikten kommer att bliva

eller vilka löner, som efter konfliktens lösning behöva utbetalas. Då emellertid anläggningen torde komma att fullbordas under budgetåret 1924—1925, böra ovan angivna resterande belopp, 500,000 kronor, upptagas å riksstat för ifrågavarande år.» Kungl. Maj:t har emellertid icke ansett sig för ifrågavarande ändamål böra upptaga det begärda anslagsbeloppet. Departementschefen säger: »Enligt vad jag inhämtat från styrelsen, utgjorde den bokförda kostnaden för ifrågavarande anläggning den 1 september 1923 6,750,000 kronor. Av de anvisade medlen, 13,350,000 kronor, återstå således 600,000 kronor. Med hänsyn till den långvariga arbetsnedläggelsen och därav följande framflyttning av arbetets fullbordan samt då elektrifieringen av statsbanan Stockholm—Göteborg icke vid nuvarande energiförbrukning är beroende av Lilla Edets kraftstations fullbordan, anser jag, att med äskande av ifrågavarande belopp, 500,000 kronor, kan anstå till nästa år.»

Då en lösning av konflikten vid Lilla Edets kraftverksbyggnad ur det lilla samhällets synpunkt är synnerligen av nöden och den enda förutsättningen därför synes vara, att arbetets karaktär av nödhjulsarbete omedelbart häves, då i varje fall ett bestämt uttalande härom från riksdagen vore till hjälp för konfliktens lösning, men då jag icke känner till, huruvida arbetenas fortsättande i normal omfattning och med tillämpande av normaltimplöner är möjligt utan att till Vattenfallsstyrelsens förfogande ställas av den äskade medel, tillåter jag mig med ytterligare hänvisning till en framställning, som jag anhåller få översända direkt till statsutskottet, och varav statsutskottet således skall bliva i tillfälle att meddela riksdagen, vad utskottet därav finner lämpligt — den gäller ifrågavarande kommuns ställning och synpunkter — hemställa,

att riksdagen måtte i överensstämmelse med K. Vattenfallsstyrelsens i skrivelse till K. Maj:t den 29 september gjorda hemställan för fullbordande under budgetåret 1924—1925 av kraftstationen vid Lilla Edet bevilja ett ytterligare anslag av 500,000 kronor, samt uttala, att de fortsatta arbetena vid ifrågavarande anläggning icke skola hava natur av nödhjulsarbete.

Stockholm den 17 januari 1924.

Karl Sandegård.